

LABOUR UNION

– den første fagforening på St. Croix

Af Anna Herbst

Koloniernes befolkninger fremstilles ofte som passive. Denne artikel viser hvordan vestinderne i perioden hvor øerne blev overdraget fra Danmark til USA aktivt kæmpede for at forbedre deres forhold gennem dannelse af fagforeninger. De midler de tog i anvendelse var formet af de betingelser de to kolonimagter satte og knyttede an til politiske, sociale og økonomiske ideer og organisationer såvel på øerne som i Danmark og i USA.

Under 1. verdenskrig solgte Danmark de vestindiske besiddelser til USA for en anseelig sum. Kort forinden havde landarbejderne på St. Croix organiseret sig og gennemført en strejke ved sukkerrørshøstens begyndelse i januar 1916. Resultatet blev en generel lønforhøjelse for arbejderne og en udvidelse af de danske arbejdsmarkedsregler til kolonien. Men glæden var kort, for overdragelsen til USA betød forbud mod brugen af strejke og lockout. Labour Unions korte levetid og begrænsede effekt har betydet, at den indtager en lille plads i kolonihistorien. Jeg vil med artiklen gerne påpege, at Labour Union skal ses i forlængelse af en allerede eksisterende bevægelse på St. Croix for gennemførelsen af sociale, økonomiske og politiske reformer. En kamp, der fortsatte efter USA overtog overherredømmet over de tre små øer.

Sukker og Salg

Dannelsen af *Labour Union* og den efterfølgende strejke fik stor opmærksomhed i Danmark, USA og resten af Vestindien, først og fremmest fordi den faldt oveni salgsforhandlingerne med USA. Samtidig med, at fagforeningens dannelse blev fejret på St. Croix d.1. november 1915, opnåede regeringen i Danmark enighed om salget af Dansk Vestindien.¹

Den vestindiske koloni var første gang blevet udbudt til salg i 1865. USA var den gang den eneste mulige køber, da udfærdigelsen af Monroe-doktrinen i 1823 umuliggjorde salg til andre lande.² Ifølge doktrinen ville USA med magt forhindre, at noget europæisk land øgede deres besiddelser på den vestlige halvkugle. Salgsforhandlingerne varede i to år, men faldt pga. interne stridigheder i Kongressen i USA. Anden gang salget af kolonien blev taget op, var i 1900, men da faldt forhandlingerne pga. interne stridigheder i Rigsdagen i Danmark.

Salget blev ved at være et ubesvaret spørgsmål selv efter, at det to gange var frafaldet. Både kræfter i Danmark, USA og på øer-

ne arbejdede for en overdragelse. Set fra dansk side var årsagerne var først og fremmest, at kolonierne ikke gav det samme afkast som tidligere. Sukkerrørsproduktionen var udsat for konkurrence efter indførelsen af sukkerroen på det europæiske marked, og mere effektive vestindiske og amerikanske konkurrenter førte til faldende sukkerpriser på verdensmarkedet. Endvidere havde den ensidige dyrkning af sukkerrør medført en udpining af jorden på øerne. Tiden før 1900 var dog ikke decideret præget af økonomisk tilbagegang. Efter år 1900 slog den økonomiske krise imidlertid igennem godt hjulpet på vej af tørkeperioder og stadigt faldende priser.

Emancipationen af slaverne i 1848 var blevet fulgt af indførelsen af et rigtigt arbejdsregulativ af frygt for mangel på arbejdskraft. Plantageejerne ønskede med de nye regler at vanskeliggøre arbejdernes frie bevægelse og mere eller mindre stavnsbinde dem til plantagerne, for at undgå udvandring. Overgangen fra slave til fri landarbejder bragte ikke de store ændringer i hverdagen med sig. Arbejdsgiveren, den tidligere slaveejer, stod stadig stærkest i forhandlingen om arbejdskontrakten.

Kolonien var fra starten baseret på dyrkningen af sukkerrør, der blev udført af slaver købt i Afrika. Afrikanerne og deres efterkommere udgjorde langt størstedelen af befolkningen, hvor mindretallet bestod af de europæiske plantageejere, handelsmænd og embedsmænd. Forhistorien havde stor indflydelse på befolkningens livsvilkår og befolkningsgruppernes opfattelse af hinanden.

Som plantagearbejder havde man ret til en bolig og et mindre stykke land, hvor man kunne dyrke afgrøder og holde husdyr. Samtidig var lægehjælp en del af kontrakten. Men reglerne var løse, lønnen lav og forholdene ikke altid i orden. De tidligere slaver blev fastholdt som landarbejdere under slavelignende forhold.

Frygten for mangel på arbejdskraft blev forstærket af den konstante befolkningstilbagegang.³ Udover udvandring var årsagerne først og fremmest den høje børnedødelighed, der først blev bremset ved overgangen til

amerikansk styre, og de generelt ringe sundhedsforhold, der medførte en forhøjet dødelighed. Desuden var rent drikkevand en mangelvare, da befolkningen var afhængige af den sparsomme regn, der samtidig nemt kunne fordærves i de åbne cisterner. Øernes befolkning var plaget af en række alvorlige sygdomme bla. spedalskhed.⁴

Arbejdernes utilfredshed med arbejdsregulativene var en medvirkende årsag til, at det 30 år efter emancipationen kom til voldelige optøjer på St. Croix i 1878. Efterfølgende blev regulativene ændret efter forbillede i den danske tyendelov af 1854. Arbejdsmarkedet fik friere forhold og mange benyttede den nyvundne frihed til at flytte til byerne og forsøge sig som småhandlende og håndværkere ved siden af arbejdet som daglejer på plantagerne.

Plantageejerne og handelsmændene havde som følge af deres selvstændige stilling og økonomiske indtjening som de eneste valgret til kolonialrådene. Den danske junigrundlov af 1849 var ikke blevet udvidet til kolonien. En af de tungtvejende årsager for guvernementet hertil var, at indførelsen af den danske valglov ville give en større gruppe af den sorte befolkning politiske rettigheder i en grad, som guvernementet fandt uforsvarlig. Man mente ikke, at de ubemidlede var tilstrækkeligt bevidste om moderne civilisation til at kunne administrere stemmeret.⁵

Grænserne mellem mellemklassen og underklassen var som i Danmark flydende, og først og fremmest defineret ved om man arbejdede for sig selv eller andre. Byerne havde allerede en eksisterende gruppe af småhandlende, håndværkere, offentlige ansatte og skolelærere, der udgjorde mellemklassen i samfundet. Nogle af disse var hvide, men de fleste var sorte eller mulatter.⁶ Allerede under slaveriet var der opstået en gruppe af frie sorte kaldet '*frikulørte*', der havde ernæret sig ved handel m.m., og i nogle tilfælde havde opnået uddannelse og en høj position i samfundet. Kolonien vedblev op gennem perioden at være defineret af en stor underklasse af sorte arbejdere og en lille overklasse af hvide arbejdsgivere, men billedet var ikke entydigt. Da der i 1916

rejste 5 repræsentanter fra kolonialrådene til Danmark for at fremlægge deres syn på et eventuelt salg af kolonien for en Rigsdagskommission var et af medlemmerne den sorte lærer James Chesterfield Roberts og et andet den farvede købmand Francis Coulter.⁷

Forsøg på Reformers

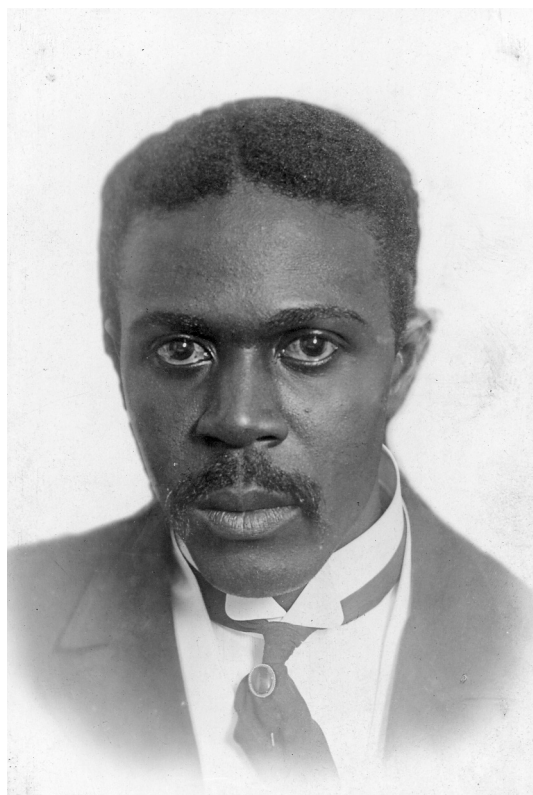
Da salgsforhandlingerne blev offentligt kendt i 1900, startede der både en kampagne for og imod salget på øerne. Fortalerne var hovedsageligt ikke danske plantageejere, der så økonomiske fordele i en overdragelse til USA. Modstanderne blev anført af danske plantageejere, handelsmænd og præster, som både argumenterede ud fra nationale hensyn og ud fra en overbevisning om økonomisk fremgang under forsat dansk styre. Debatten åbnede desuden op for de kritiske røster i samfundet, der senere skulle stå bag dannelsen af Labour Union.

De to år med salgsagitation udstak rammerne for den fortsatte reformdebat. Metoderne til at opnå indflydelse på samfundsudviklingen var andragender til de øverste myndigheder, agitation gennem aviserne, møder mellem grupperingerne og offentlige møder med fakkeltog og musikkorps, demonstrationer og ud-sending af delegerede til at udføre lobbyisme og agitere i Danmark.

Sigende for debatten var, at prosalgskampagnen var anført af plantageejere, der ikke havde dansk baggrund. Reaktionen mod de 'amerikanske kapitalister' kom især fra de danske immigranter, men også en stor del af den indfødte befolkning deltog i de offentlige møder imod salg. I 1902 rejste to medlemmer af kolonialrådene til Danmark for at agitere mod salg. I alt kom der 12 manifestationer fra øerne til rigsdag og konge – 7 imod og 5 for.

Som et resultat af forkastelsen nedsatte regeringen en rigsdagskommission bestående af fire fremtrædende politikere til at stille forslag til nye reformer.⁸ 1902 kommissionen holdt flere møder i Danmark og i Dansk Vestindien med kendere af forholdene.

Kommissionen nød stor opmærksomhed

David Hamilton Jackson. (Foto: Arbejdermuseet og ABA)

fra lokalbefolkningen under deres to måneder lange ophold i Vestindien. Mange så salgstraktatens frafald og undersøgelsen af forholdene som begyndelsen på omfattende samfundsreformer. Dansk vestinderne holdt sig ikke tilbage for at give deres mening til kende om, hvordan de fandt, at et fremtidigt vestindisk samfund skulle se ud. Forfatter og handelsmand Adolph Sixto fra St. Thomas skrev en hel bog om det ideelle samfund, og afleverede den til kommissionen⁹ Kommissionen modtog derudover 10 andragender fra forskellige grupperinger, hvoraf flere kom med omfattende forslag til samfundsændringer, der især omhandlede bedre jordfordeling, uddannelse og politiske rettigheder.¹⁰

1902 kommissionen stillede en række vidtgående reformforslag, der berørte stort set hele kolonisamfundet. Der blev stillet forslag om bedre sanitet, højere uddannelse og fred-

ning af havskildpadder. Gennemgående for forslagene var, at kommissionen ønskede kolonien bragt på linie med udviklingen i Danmark. Flere af forslagene stemte overens med de rejste krav i andragenderne bl.a. ønsket om en nedsættelse af det økonomiske krav til valget, udstykning af jord til husmandsbrug og bedre skolesystem og sundhedsvæsen.

Resultatet af 1902 kommissionens arbejde blev koloniloven for de dansk vestindiske øer nr.124 af 6.4.1906, der blev indført 1.4.1907. Men lovkomplekset fulgte langt fra kommissionens forslag og opstillede i stedet små og spredte love. På vigtige områder som husmandsbrug, sundhed og uddannelse blev der ikke indført de gennemgribende reformer, der var ønsket. Til gengæld blev kravene om nedsættelse af de økonomiske krav til at kunne stemme hørt. Det resulterede i at det økonomiske krav blev sat ned fra 2.500 francs til 1.500, men det udvidede ikke antallet af de stemmeberettigede på St. Croix betydeligt. Antallet af stemmeberettigede på St. Croix steg fra 341 i 1909 til 434 i 1917.¹¹

Labour Union etableres

Den manglende opfølgning på 1902 kommissionens reformforslag satte langsomt gang i nye tiltag fra oppositionen på St. Croix. To gange blev repræsentanter for den dansk vestindiske befolkning sendt til Rigsdagen for at fremlægge krav om reformer. Hans Bishop kom til Danmark i 1914 og David Hamilton Jackson i 1915. Besøgene i Danmark og især Jacksons indsigt i den danske arbejderbevægelses historie fik afgørende indflydelse på den senere udvikling.

En analyse af underskriverne på andragenderne gennem folketællingerne fra St. Croix viser, at det var medlemmer af mellemklassen, der først og fremmest havde rejst kritik af forholdene.¹² Det er herfra kritikken igen rejser sig efter 1910. Cornelius Crowe, der var blandt underskriverne på et af andragenderne, rettede henvendelse til kendte støtter af sagen i Danmark. Han ønskede, at de skulle skabe mulighed for at fremføre dansk vestindernes

krav direkte til den danske regering og konge, da man ikke forventede lydhørhed fra det lokale styre.¹³

Den direkte henvendelse til centralstyret henover hovedet på lokalstyret var som omtalt anvendt under salgsdebatten i 1900-1902. Guvernementet mere eller mindre støttede sagen, da man mente, at reformer af samfundet i højere grad var en statsopgave.

Støtterne i Danmark var først og fremmest det socialdemokratiske medlem af folketinget Hans Nielsen, kommunelærer Theodore Adler Lund og en tidligere udstationeret embedsmands kone fru Ingeborg Hiort-Lorentzen. Nielsen frembragte kritikken i folketinget, Lund skrev artikler i aviserne og fru Hiort-Lorentzen forsøgte på anden vis at skabe opmærksomhed bl.a. ved direkte henvendelse til politikere.

Bishops besøg medførte ikke de store resultater. Finansminister Edvard Brandes sendte klagerne videre til guvernør for Dansk Vestindien Lars Christian Helweg-Larsen til videre undersøgelse. Brandes fandt, at klagerne måtte behandles af den lokale instans.

Guvernørens indblanding i sagen førte ikke umiddelbart til resultater, og da udbruddet af 1. verdenskrig førte til forværrede forhold, forsøgte oppositionen igen at skabe opmærksomhed ved udsendelsen af en delegeret med nye reformkrav og en støtteerklæring fra befolkningen.¹⁴

Den nye udvalgte var den mere radikale skolelærer David Hamilton Jackson, der tidligere havde lagt sig ud med guvernementet og især guvernør Helweg-Larsen. Jackson optræder første gang i kilderne i forbindelse med andragenderne i 1902, hvor han som 18-årig står som underskriver sammen med Cornelius Crowe.

Jackson rejste til Danmark i 1915, hvor han vandt en langt større interesse end Bishop. Han holdt en række foredrag og mødtes med en del organisationer og enkeltpersoner bl.a. finansminister Brandes, Den Danske Henry George Bevægelse og socialdemokraten Hans Nielsen. Danmarksturen blev en dannelsesrejse for Jackson. Udover at overvære festlighol-

Landarbejdere igang med at forberede såning af sukkerrør. St. Croix. (Foto: Orlogsmuseet)

delsen af den nye junigrundlov satte han sig ind i den danske arbejderbevægelses udviklingshistorie.

Organiseringen af de danske arbejdere i fagforeninger og kampen for sikring af arbejdsvilkår havde dannet grundlag for dannelsen af Socialdemokratiet, der netop i 1915 havde opnået en hidtil uset indflydelse på samfundet som støtteparti for den radikale mindretalsregering. Selve arbejdskampen mellem arbejdere og arbejdsgivere var lagt i faste rammer med *Septemberforliget* i 1899,

den permanente voldgiftsret i 1900 og i 1910 med forligsmandsinstitutionen. Både strejke og lockout var anerkendte kampmidler ved overenskomstforhandlinger. De danske arbejdere havde via organisering både fagligt og politisk opnået indflydelse på samfundet.

Kort før Jacksons ophold i Danmark havde de danske landarbejdere ved en kongres i påsken 1915 stiftet Landarbejderforbundet.¹⁵ Landarbejderforbundet fik samlet landarbejderne via agitation og fik økonomisk støtte til arbejdet fra *De samvirkende Fagforbund* og

Socialdemokratiet. De begyndte udgivelsen af deres eget blad – *Landarbejderbladet*, og stillede i efteråret krav til landboforeningerne om lønforhøjelse, hvilket førte til landbrugets første egentlige faglige forhandling.¹⁶ Forløbet har flere lighedspunkter med dannelsen af den dansk vestindiske fagforening. Landarbejderne på St. Croix blev organiseret via agitation gennem folkemøder, foredrag og dannelsen af en avis.

Trods de liberale forhold i Danmark og den generelt gode modtagelse af Jackson måtte han indse, at regeringen ikke var indstillet på at forhandle direkte med ham som den dansk vestindiske befolknings repræsentant. Ændringer af kolonisamfundet burde ifølge Brandes gå igennem de formelle kanaler, og han havde allerede i 1914 hjemkaldt guvernøren til forhandlinger om nye reformtiltag.

I juli sejlede Jackson mod New York, hvor han købte en trykkemaskine for penge, han havde samlet ind under rejsen i Danmark og USA. Fru Hiort-Lorentzen og andre danskere måtte dog til pengepungen igen, da maskinen lå i hovedstaden Charlotte Amalie og nægtedes udlevering pga. et manglende afdrag.¹⁷ Med maskinen og trykketilladelsen på hånden gik Jackson i gang med at udgive avisen *The Herald* på St. Croix. Første nummer udkom 29.10.1915 som et prøvenummer og d.1.11 blev den officielle start fejret. Jackson erklærede dagen for *Liberty Day* – Frihedsdag og opfordrede alle til at holde fri og fejre det.¹⁸

Strejken

Jackson var taget til Danmark med det formål at sætte gang i reformlovgivningen. Han vendte hjem med det indtryk, at dansk vestinderne måtte tage initiativ lokalt, hvis de ville gennemføre ændringer. Men han havde også fået indsigt i, at den danske regering og opinion tillod større spillerum for oppositionen end det lokale vestindiske styre og at agitationsskampagne, organisering af arbejdere, strejke under ansvar og lignende var reelle værktøjer til ændringer af samfundsstrukturen i Danmark.

Jackson stillede sig i front for en organisering af landarbejderne med det formål i første omgang at sikre en højere løn for dem. Næste skridt ville være at få udført sociale, økonomiske og politiske reformer. Hovedformålet for hele bevægelsen var indførelsen af et reelt demokrati. I løbet af kort tid var arbejderne via folkemøder blevet organiseret, og da høsten skulle starte i slutningen af januar 1916, var strejken en realitet.

Inddragelsen af arbejderne mødte modstand fra overklassen, splittede oppositionen og vakte frygt for oprør hos plantageejerne og guvernementet, der indtil da var den eneste kendte reaktion for arbejderens frustrationer. Arbejdsgiverne nægtede at forhandle med fagforeningen. I stedet blev landarbejderne sat ud af deres boliger på plantagerne, da fri bolig var en del af lønnen. Forhandlingerne trak i langdrag, da guvernøren ikke ville forhandle med Jackson, der havde udtalt sig ærekrænkende om ham. Først da den lokale skole direktør Olaf Rübner-Petersen stillede et forhandlingsforslag, der tillod guvernøren at udelukke Jackson, blev der optaget reelle forhandlinger mellem partnerne. Strejken endte efter 5 uger med en overenskomst, der medførte lønstigninger for landarbejderne. En førsteklases arbejder fik nu en dagsløn på 30 cents mod tidligere 25 cents – hvis han arbejdede mere end fire dage om ugen fik han 35 cents om dagen. Labour Union havde krævet 50 cents om dagen, men alligevel blev resultatet tolket som en stor succes.¹⁹

Sejren vakte glæde hos lederne af Labour Union, der samtidig så frem til at komme under amerikansk overherredømme. De mente, at et sådant skift i øernes suverænitet ville betyde et bredere demokrati og flere rettigheder. Det viste sig dog, at det amerikanske styre i stedet blot overtog den danske fremgangsmåde, mens de nyvundne landvindinger blev indskrænket med nedsættelse af lønnen og forbud mod strejker og lock outs.²⁰ Først i 1927 opnåede de indfødte på øerne amerikansk statsborgerskab og først i 1936 fik alle voksne, der kunne læse og skrive engelsk, stemmeret.²¹

Påvirkninger udefra

Peter Hoxcer Jensen er den eneste, der har behandlet arbejderbevægelsen selvstændigt i artiklen 'Den dansk vestindiske arbejderbevægelse og strejken i 1916', hvor han fremhævede tre inspirationskilder til dannelsen af Labour Union på St. Croix.²² Den største var de lokale forhold og traditioner. Derudover fremhævede han den nordamerikanske 'negerbevægelse' repræsenteret af f.eks. Booker T. Washington. Som den tredje inspirationskilde opstillede han den danske arbejderbevægelse og Socialdemokratiet, som skulle have udøvet en betydelig økonomisk, moralsk og ikke mindste politisk støtte.

For at tage det sidste først fremhævede Jensen den nære tilknytning til den danske arbejderbevægelse og det danske socialdemokrati med udgangspunkt i George Nørregaard: *Dansk Vestindien 1880-1917* og i rigsdagskommissionens betænkning fra 1916.²³ Nørregaard skrev ganske vist, at Jackson kom i forbindelse med socialdemokraten Hans Nielsen, men ikke om der blev tilsagt nogen økonomisk, moralsk eller politisk støtte.²⁴ I forbindelse med salget i 1916 blev der nedsat en rigsdagskommission, der havde som hovedopgave at undersøge alle forhold, der kunne forventes at give problemer ved en eventuel overdragelse af øerne til USA.²⁵ Kommissionens medlemmer var udpeget blandt rigsdagen. Der var 15 fra landstinget og 15 fra folketinget. Kommissionen afholdt en lang række møder og afhøringer af implicerede, men rejste ikke denne gang til Dansk Vestindien. I stedet ankom fem repræsentanter for kolonialrådene på henholdsvis St. Thomas/St. Jan og St. Croix.

1916 kommissionens betænkning er et værk på 592 sider. Betænkningen kom til at handle meget om Labour Union og hvem, der havde stået bag dannelsen. Det var den almen mening, at dansk vestinderne ikke kunne have organiseret sig uden betydelig støtte udefra.

Jensen uddybede ikke, hvor den nære tilknytning kommer til udtryk i betænkningen, men en gennemgang af afhøringerne giver

visse referencer til en forbindelse mellem specielt Jackson og Socialdemokratiet bl.a. fra guvernør Helweg-Larsen,²⁶ der blev refereret i 1916 kommissionens første mindretalsindstilling.²⁷ Det var dog alene Hans Nielsen, der tog ansvar for at have samarbejdet med Jackson. Nielsen afviste, at han eller andre socialdemokrater havde rettet henvendelse til reformbevægelsen eller på nogen måde instrueret eller påvirket dannelsen af arbejderbevægelsen.²⁸

Nielsens erklæring til 1916 kommissionen kan også ses som en fraskrivning af ansvaret for den udvikling arbejderbevægelsen i Dansk Vestindien havde taget efter strejken. Beskyldningerne om, at *Labour Union* var racistisk og udsatte de hvide på St. Croix for overhængende fare ved at agitere racehad, kunne have været baggrund for et ønske om at distancere sig fra bevægelsen, selvom beskyldningerne var rejst hovedsagligt af *Labour Union's* modstandere fra strejken.²⁹

En nærmere undersøgelse af arkiverne hos ABA – Arbejdernes Bibliotek og Arkiv – giver ikke indtryk af en 'betydelig' forbindelse mellem den danske og den dansk vestindiske arbejderbevægelse. De eneste referencer til Dansk Vestindien, som det har været muligt at finde på arkivet, var i folketingsmand C.M. Olsens og *Landorganisationen i Danmarks* (LO) arkiv. Olsen var aktiv omkring salget af kolonien, men har ellers ikke haft det store kendskab til *Labour Union*.³⁰ LO var fortsættelsen af *De samvirkende Fagforbund*, der i februar 1916 modtog en opfordring fra Hans Nielsen til at støtte strejken på St. Croix med 3.-4.000 kr. Han understregede, at henvendelse ikke skete på opfordring fra de strejkende, men at han selv havde ønsket at opfordre til støtte. DsF's forretningsudvalg strakte sig til 1.000 kr., der blev sendt adresseret til Jackson d.6.marts.³¹ Udover denne brevveksling findes der i LO's arkiv alene en række avisudklip om strejken og salget.³²

Fagforeningen og befolkningens generelle krav om reformer blev støttet fra dansk side, men støtten kom i de fleste tilfælde fra enkeltpersoner. De almene krav om bedre uddannel-

se, adgang til jord og udvidede politiske rettigheder stemte i høj grad overens med det politiske klima i Danmark.

Henry George

1916 kommissionen, der ellers var meget grundig i sine undersøgelser, undgik at undersøge forholdet mellem Jackson og *Den Danske Henry George Forening*. Foreningen er baseret på den amerikanske social-økonom Henry George (1839-1897).³³ Foreningen havde allerede ved sin dannelse i 1902 udsendt en pjece, hvori det blev fremstillet, at koloniens problemer kunne løses med indførelse af grundskyld.³⁴

Da Jackson kom til Danmark genoptog foreningen interessen for kolonien og agiterede for at indføre georgistisk inspirerede reformer. Foreningens blad *Den Lige Vej* blev hjemsted for flere artikler om sagen og for Jacksons reformkrav. Jackson kendte til ideologien og erkendte sig meget enig med ideen om en mere ligelig fordeling af jorden, som han skrev om i avisen *The Herald*. Men ideologien vandt ikke indpas i agitationen i Dansk Vestindien i større stil. Foreningen var endnu af for ringe betydning i Danmark til at have gennemslagskraft.

For yderligere at bevise deres støtte til den vestindiske bevægelse vedtog repræsentantmødet en resolution d.25.9.1915: "Henry George-Foreningens Repræsentantmøde opfordrer Regeringen til at drage Omsorg for, at der som grundlæggende Led i de paatænkte Reformers paa de vestindiske Øer indgaar en Grundskyld, hvorigennem *Befolkningens Adgang til Jorden lettes* og *Grundværdierne kommer Øernes Befolkning*, ikke enkelte Personer, til gode."³⁵ Begrundelsen for, at de ikke gentog resolutionen året efter, var, at sagen ikke fik officiel støtte i Danmark. Kolonien var blevet en 'politisk hvesperede', men derudover må årsagen også findes i, at øerne aldrig opnåede at vinde større interesse i Danmark.

Kolonien adskilte sig på for mange punkter med opfattelsen af nationalstaten.³⁶ Koloniens indbyggere og forhold opnåede aldrig at blive

nærværende i den danske befolknings bevidsthed. Formålet med øerne var ikke national landvinding, men erhvervsmulighed. Hensigten havde aldrig været at skabe en ny landsdel. Uden økonomisk gevinst havde øerne alene ud fra et nationalt patriotisk synspunkt en eksistensberettigelse under dansk overhøjhed, men kom på det plan aldrig op på linie med Grønland, Færøerne eller Island, der blev opfattet som gammelt dansk land på trods af forskelle i race, sprog og kultur.

Strømninger i tiden

Organiseringen af de dansk vestindiske landarbejdere havde som nævnt en del til fælles med organiseringen af de danske landarbejdere. Men brugen af agitation ved folkemøder og opsøgende arbejde, oprettelsen af en avis og krav om lønforhøjelse var fælles for en meget bred vifte af organiseringer i denne periode. USA havde haft en fagbevægelse i mange år og *The Herald* nævnte tit de amerikanske fagforeningsforhold. De omtalte dog ikke de store problemer, fagbevægelsen var udsat for i spørgsmål om anerkendelse fra regeringen, arbejdsgiverne og befolkningen generelt eller de store spændinger mellem sorte og hvide arbejdere i konkurrencen om arbejde. Ved alene at fremhæve det positive undgik de, at der opstod tvivl blandt arbejderne om at støtte fagforeningen.

Siden emancipationen havde der forskellige steder i Vestindien været isolerede tilfælde af strejker, oprør, politisk organisering og fagforeninger.³⁷ Trinidad havde allerede i 1890'erne set dannelsen af *Trinidad Workingmen's Association*, der blev nedlagt som følge af optøjer på øen i 1903. Foreningen blev genoptaget i 1919 og blev i 1930'erne tilknyttet the British Labour Party.³⁸ Den fungerede ikke som en fagforening, men havde fokus på reformer af samfundet generelt og stod i opposition til regeringen og lokalstyret.

I Guyana var der efter flere uroligheder i 1905 blevet dannet en række foreninger og håndværksassociationer, der kæmpede for bedre rettigheder. Organiseringen af arbejder-

befolkningen var her iværksat af folk fra mellemklassen, da deres interesser langt hen ad vejen var sammenfaldende.³⁹ Udviklingen på St. Croix i perioden skal ses i forbindelse med disse generelle udviklingstendenser i Vestindien, hvor de koloniserede områder forsøgte at opnå indflydelse ad samme kanaler, som var blevet brugt i Europa kort før.

Udover en organisering af arbejderne, så tiden desuden en organisering af de sorte amerikanere i borgerrettighedsbevægelser, hvilket Peter Hoxcer Jensen påpegede som den anden inspirationskilde til dannelsen af Labour Union.⁴⁰

Repræsenteret af Booker T. Washington og William Edward Burghardt DuBois havde borgerrettighedsbevægelsen uden tvivl en stor indflydelse på især de intellektuelle dansk vestindere mht. spørgsmål som sort selvbevidsthed og politiske rettigheder, men først efter overdragelsen til USA i 1917 opstod der en forbindelse mellem den dansk vestindiske reformbevægelse og interesseorganisationer i USA. Jackson rejste, ifølge historikeren Isaac Dookhan, ofte til USA efter 1917 for at tale med forskellige organisationer og aflægge vidnesbyrd foran kongressens komiteer. Den amerikanske borgerrettighedsorganisation ACLU – *American Civil Liberties Union* – kom første gang i forbindelse med danske vestinderne i 1920. ACLU blev derefter en aktiv støtte i kampen for rettigheder og sørgede for at skabe opmærksomhed om sagen i USA.⁴¹

Perioden fra århundredeskiftet til 1. verdenskrig var en aktiv periode for kampen for borgerrettigheder for den sorte befolkning i USA. Booker T. Washington var et af de ledende medlemmer af den sorte elite. Han var leder af uddannelsesinstitutionen *Tuskegee Normal and Industrial Institute* i Virginia og blev verdenskendt for sin indsats på uddannelsesområdet. Hans grundtanke var, at man måtte bygge den sorte race op fra bunden. Det var nytteløst at kræve ligestilling og borgerrettigheder. Først måtte de blive økonomiske uafhængige og gøre forudsætningerne imellem hvide og sorte lige. På den måde ville barriererne falde bort af sig selv.⁴²

Hans tanker vandt stor udbredelse fra slutningen af 1890'erne, og han var en yndet gæst hos hvide forkæmpere for sortes udvikling. Han besøgte Danmark i 1910 og kom i audiens hos kongeparret, der viste interesse for hans arbejde.⁴³ Men hans ideer om en gradvis udvikling fra praktisk til intellektuelt arbejde mødte hurtigt modstand.

Washingtons erhvervsfaglige tilgangsvinkel blev kritiseret af sorte intellektuelle, der mente, at man måtte starte kampen med at kræve lige rettigheder for sorte på alle områder. Lige ret ville aldrig komme, hvis de sorte ikke selv krævede det. Lederen af den intellektuelle opposition var W.E.B. DuBois, der havde en universitets uddannelse i historie og sociologi, og skrev om de sorte amerikaneres historie og udvikling. Hans kongstanke var, at den politiske indflydelse var grundlæggende for fastholdelsen af en forbedret økonomisk status. DuBois stod bag dannelsen af *Niagarabevægelsen* i 1905, der i 1909 blev til NAACP – *the National Association for the Advancement of Coloured People*. Organisationen udgav bladet *The Crisis*, der fra 1910 blev redigeret af DuBois.⁴⁴

Bevægelsen og bladet blev primusmotor i den voksende sorte protestbevægelse mod racediskrimination og Washingtons moderate metoder. Den sorte presse generelt gav befolkningsgruppen en fælles stemme, oplyste om den historiske udvikling og arbejdede for at ændre den stereotype fremstilling af de sorte.

En tredje af tidens store forgangsmænd var E.W. Blyden, der var med i *American Colonization Society*, som arbejdede for udvandring til Liberia. Blyden var født i Charlotte Amalie på St. Thomas i 1832 af frie forældre og søgte oprindeligt en uddannelse som præst i USA. Men pga. racisme blev han afvist fra seminariet og kom i stedet i forbindelse med emigrationsbevægelsen. *American Colonization Society* var dannet i 1817 for at hjælpe frie sorte til Afrika. Blyden fik uddannelse i Liberia og opnåede at blive udenrigsminister i landets regering i 1864. Han opstillede som præsidentkandidat i 1885.⁴⁵ Blyden besøgte St. Thomas i 1862 og stod bag dannelsen af *St. Thomas-*

Landarbejdere foran deres bolig. St. Croix. (Foto: Handels - og søfartsmuseet)

Liberia Association,⁴⁶ men bevægelsen opnåede aldrig større indflydelse og døde hurtigt ud.

Det kan ikke direkte påvises, hvilken effekt aktiviteten blandt forkæmperne for de sorte amerikaneres rettigheder havde for reformbevægelsen på St. Croix. Booker T. Washington og W.E.B. DuBois blev ofte nævnt i debatten, og debatten om de sorte amerikaneres borgerrettigheder blev fremstillet i *The Herald*. Skoledirektøren for Dansk Vestindien skrev til finansministeren i november 1916, at '...Bevægelsen herude for en Rejsning af de Indfødte...' i virkeligheden var en direkte følge af den tilsvarende i USA.⁴⁷ Udviklingen i Dansk Vestindien fulgte på den måde tendenserne i USA.

For den sorte mellemklassen, der søgte uddannelse i USA, havde udviklingen i borgerretsbevægelsen stor betydning for deres selvopfattelse og håb for fremtiden og til en vis

grad afgørende for deres indsats for arbejderne. Inddragelsen af arbejderne skilte mellemklassen, da en del ikke mente, at de lavere klasser havde indsigt nok til at organisere sig, men at det ville ende med uro og oprør. Angsten for arbejderne var delt af størstedelen af den hvide befolkning. Samtidig så en del af handelsmændene pragmatisk på situationen. Arbejderne var en vigtig indtægtskilde og som følge deraf støttede flere både sorte og hvide handelsmænd indirekte organiseringen af arbejderne ved at købe annoncer i *The Herald*.

Inkorporeringen af arbejderne i reformarbejdet tog udgangspunkt i både en pragmatisk indstilling og en mere ideologisk. Uden arbejderne havde bevægelsen ikke gennemslagskraft nok til at blive hørt, men samtidig havde lederne en forståelse af, at de aldrig ville opnå indflydelse på samfundet, hvis ikke hele den sorte befolkning fik bedre muligheder.

Strejken trak modsætningerne mellem sort og hvid frem i den offentlige debat, men det var den hvide befolkning, der betegnede den som en racekamp.

Den sidste af de tre inspirationskilder for den dansk vestindiske fagbevægelse som Jensen opstillede var de lokale forhold og traditioner. Jeg vil vove at påstå, at denne inspirationskilde var den afgørende. Som jeg her har vist, udsprang arbejderbevægelsen af en længere varende utilfredshed blandt befolkningen med de økonomiske, sociale og politiske forhold i Dansk Vestindien, som kom til udtryk i andragenderne til 1902 kommissionen. Oppositionen dengang bestod først og fremmest af mellemklassen, der ikke havde de økonomiske forudsætninger for at deltage i den lovgivende forsamling. Deres frustration over den manglende udvikling førte til, at de greb til nye metoder med inkorporeringen af arbejderne efter dansk forbillede.

Organiseringen af arbejderne var en ny måde at føre de eksisterende krav frem på, der alene lod sig gøre fordi arbejdskampen var institutionaliseret i Danmark. Men dermed ikke sagt, at inspirationen til dannelsen af *Labour Union* udelukkende kom fra dansk side. Tendenser i tiden pegede mod organisering og kamp for politiske rettigheder både i USA, Danmark og Vestindien. St. Croix var ikke et isoleret samfund, men havde især stærke bånd til USA via de mange emigrerede.

Reformtanker

Landarbejdernes store succes med strejken på St. Croix i 1916 gjorde, at fagforeningen og Jackson indtager en uforholdsmæssig stor plads i historien på bekostning af den almene opposition. Historikeren Gregory LaMotta er en af de få, der ser en forbindelse mellem de politiske aktive i 1902-3 og den senere politiske aktivitet.⁴⁸ Ifølge LaMotta kanaliserede aktivister fra mellemklassen arbejderne utilfredshed over i dannelsen af en fagforening, da de havde brug for arbejdernes støtte til at ændre deres egen position. Argumentet holder, men LaMotta går skridtet videre og po-

stulerer, at strejken desuden var udslagsgivende for salget af øerne. Et postulat cand.mag. Søren Juul punkterede i sit speciale.⁴⁹ Den lokale befolkning indtager i størstedelen af materialet en beskedent plads, og LaMottas postulat skal ses som et forsøg på at modvirke, at vestinderne bliver beskrevet som tilskuere til deres egen historie.

Der er ikke entydigt sammenfald mellem personerne bag oppositionens manifestationer i 1902-3 med personerne, der kom til orde efter 1910, men der var flere gengangere. Her er det især værd at nævne Cornelius Crowe og David Hamilton Jackson. De stod bag inkorporeringen af en ny strategi, da de traditionelle kommunikationsveje havde vist sig resultatløse. Inddragelsen af arbejderne var et radikalt træk, der sendte chokbølger igennem kolonisamfundet. Mellemklasselederne blev beskyldt for at være påvirket fra forskellige sider, men som vi har set, kan dannelsen af fagforeningen langt fra siges at være afgjort af en enkelt indflydelse.

Brugen af organisering af arbejderne og gennemførelse af strejke, kunne alene lade sig gøre, fordi metoden ikke kunne afvises af den danske stat uden at komme i strid med loven om retten til organisering og brug af strejke. De utilfredse intellektuelle fra mellemklassen var afskåret fra at deltage direkte i den politiske beslutningsproces pga. de økonomiske krav, der blev stillet for at kunne stemme. Ved at benytte sig af faglige metoder på et samfundsniveau forsøgte de at opnå resultater, de var afskåret fra at opnå via politiske metoder på et statsniveau.

Reformbevægelsen havde i hele perioden henvendt sig direkte til centralstyret og forbigået forhandling med det lokale styre. I starten havde det været støttet af governmentet, da gennemgribende reformer måtte komme fra den øverste myndighed. Men i den sidste del af perioden følte især guvernøren sig kørt ud på et sidespor, hvorfra han kunne overvære handlingen, men ikke påvirke udfaldet.

Fagforeningen blev dannet for at gennemtvinge reformer om uddannelse, jordudstyknings og politiske rettigheder, som allerede var

blevet fremlagt i 1902-3. Den politiske opposition var enig om, hvilke områder, der trængte til reformer, men langt fra enig om hvordan de skulle udføres. Der blev gennemført store ændringer af uddannelsessystemet i perioden, men debatten viser, at der var stor divergens i opfattelsen af, hvad eleverne burde uddannes til. Spørgsmålet om husmandsbrug viste tydeligt de mange forskellige forventninger til sagen, hvilket var medvirkende til, at de aldrig blev realiseret i større stil. Plantageejerne ønskede, at arbejderne alene skulle få mindre jordstykker, så de stadig var tvunget til at tage arbejde på plantagerne. Mellemlassen mente derimod, at jordstykkerne skulle være så store, at ejeren havde andre til at dyrke den for ham.

Samtidig viste de mange initiativer sig frugtesløse, og den sociale og økonomiske situation forværredes. Krigen tilspidsede situationen, og forholdet mellem øens befolkning og Danmark blev anstrengt. Modtagelsen af nyheden om de genoptagne salgsforhandlinger i 1916 står i skærende kontrast til forholdene i 1900-1902. Hvor de i sidste tilfælde blev starten på en øget politisk aktivitet, kom de nu som en forløsning på en tilspidset situation. Fagforeningen støttede salget, og kun ganske få på øerne gik offentligt imod. Den dansk vestindiske befolkning blev heller ikke spurgt – f.eks. i en folkeafstemning som om Sønderjylland et par år senere i Danmark, men de danske borgere blev hørt ved en folkeafstemning om salget i december 1916, hvor resultatet var et overvældende ja.

En karakteristik af reformbevægelsen må i sagens natur være vidtfavnende. Dannelsen af den lokale opposition i 1902-3 skete på baggrund af en periode med stor politisk aktivitet og blev støttet af det omkringliggende samfund og accepteret på lige fod af statens repræsentanter i 1902 kommissionen. Den politiske aktivitet efter 1910 blev ikke mødt med samme entusiasme. Det kølige politiske klima og forsøget på at udspecificere kravene førte til en splittelse af bevægelsen, hvor den mere radikale del benyttede sig af arbejdernes stigende utilfredshed til at organisere dem. For-

målet var at gennemtvinge de ønskede reformer, men salget satte en brat stopper for arbejdskampen. I stedet konsoliderede reformbevægelsen sig i opposition til det amerikanske styre og genoptog de traditionelle politiske virkemidler, som de var blevet indlært allerede i 1900 til 1902.

Jeg har med artiklen ønsket at påpege, at reformbevægelsen var et resultat af dansk vestindernes egne initiativer. De forsøgte sig med flere virkemidler og organisationsformer, der var tilpasset den danske sammenhæng, at opnå indflydelse på deres samfund.

Jensens fremhævelse af, at de modtog betydelig støtte fra dansk side kan virke som en underminering af deres egne anstrengelser og virke. I historieskrivningen bliver kolonibefolkningen ofte fremstillet som passive tilskuer, selvom de er til stede i kilderne. En inddragelse af dansk vestindernes egne initiativer og betydning for øernes historie vil kunne give dem en mere aktiv rolle i historieskrivningen. Efter den amerikanske overtagelse, var det reformbevægelsens forsatte aktivitet, der var afgørende for den senere udvidelse af de politiske rettigheder.

Noter

1. Folmer Leide: *Partiernes stilling til salget af de dansk-vestindiske øer 1916*, Kbh. 1970 s. 1.
2. Ove Hornby: *Kolonierne i Vestindien*, Kbh. 1980 s. 295.
3. Den totale befolkningstilbagegang fra 1850 til 1917 var på 34,3 %, hvilket mærkedes mest i landdistrikterne på St. Croix, hvor tilbagegangen var 53,6 % – se Peter Hoxcer Jensen: *From Serfdom to Fireburn and Strike. The History of Black Labor in the Danish West Indies 1848-1916*, St. Croix 1998 s. 71.
4. Se 1902 betænkningen – Bilag 20 'Indberetning fra Professor, Dr.med. E. Ehlers om Spedalskhed m.m. paa de dansk-vestindiske Øer', s. 241-309.
5. Poul Erik Olsen: 'De dansk-vestindiske øer og jurnigrundloven', in: *Historie*, ny rk. Bd.18 h.1 1989, s. 4.
6. Jensen: *From Serfdom to Fireburn and Strike*, s. 220.
7. Se 1916 betænkningen – Bilag B s.274 og s. 339.
8. De fire medlemmer var departementschef i ministeriet for offentlige arbejder F.T.M.M. Nordlien, borgmester P.P. Rosenstand, udpeget af folketinget Jacob Scavenius og udpeget af landstinget J.J. Jensen-On-

sted – de blev belønnet med fortjenstmedaljen i guld for deres indsats.

9. Adolph Sixto: *Time and I or Looking Forward*, Puerto Rico 1902 – se også Carsten Bach-Nielsen: 'En mand med en drøm', *Rotunden* nr.14 december 2000 s. 5-18.
10. Der var i alt 250 underskrivere på andragenderne, der er trykt i *Betænkning over Forholdene paa de Dansk-Vestindiske Øer – afgiven af den ved allerhøjeste resolution af 18. November 1902 anordnede Vestindiske kommission*, København 1903.
11. Isaac Dookhan: 'The search for identity: the political aspirations and frustrations of virgin islanders under the united states naval administration, 1917-1927', in: *Journal of Caribbean History*, 1979, s. 3.
12. Se Anna Herbst: Reformtanker på St. Croix 1902 til 1917, 2005 p.s. 17ff.
13. C. Crowes breve blev trykt i 1916 i forbindelse med salgsdebatten højst sandsynligt af kommunelærer Theodore Adler Lund – se *Et Nødskrig*, u. by 1916 og *Cornelius Crowes Breve*, Svendborg 1916.
14. adressen: *The Memorial* og underskriftsindsamling og indsamlinger af midler til rejsen d.17.4.1915 til fordel for Jackson – i alt 450 underskrivere hvoraf 56 var anonyme – Sager til vestindisk journal 1541/1916.
15. E. Wiinblad og A. Andersen: *Det danske Socialdemokratis Historie fra 1871-1921*, s. 263.
16. *ibid.*, s. 265-7.
17. 1916 betænkningen bilag B p.s. 198 – afhøring af Ingeborg Hiort-Lorentzen – og ifølge Hans Nielsens erklæring i 1916 betænkningen bilag A p.s. 147-149 gav bl.a. C.C. Andersen og Sigvald Olsen et tilskud til trykmaskinen.
18. *The Herald* 29.10.1915 og 1.11.1915.
19. Peter Hoxcer Jensen: *From Serfdom to Fireburn and Strike. The History of Black Labor in the Danish West Indies 1848-1916*, St. Croix 1998 s. 156.
20. Isaac Dookhan: 'The search for identity: the political aspirations and frustrations of virgin islanders under the united states naval administration, 1917-1927', in: *Journal of Caribbean History*, 1979, s.31 og Andreas Jørgensen: 'Et dansk imperialistisk eksperiment. Plantageselskabet Dansk Vestindien', in: *Erhvervshistorisk Årbog*, Historie nr.16, maj 1981 s. 5-19.
21. Dookhan: 'The search for identity', s. 34.
22. Peter Hoxcer Jensen: 'Den dansk vestindiske arbejderbevægelse og strejken i 1916', in: *Meddelelser om Forskning i Arbejderbevægelsens*, Historie nr.16, maj 1981.
23. *ibid.* s. 17 note 28.
24. Georg Nørregaard: *Dansk Vestindien 1880-1917*, Kbh. 1952-53 (1966) s. 100.
25. *Betænkning afgiven af den i henhold til lov nr.294*

af 30.september 1916 nedsatte Rigsdagskommission angaaende de Dansk Vestindiske Øer, København 1916.

26. 1916 betænkningen bilag B s. 136 – afhøring af guvernør Helweg-Larsen.
27. Kommissionens første mindretals indstilling (Foss, Fraenkel, Godskesen, Goos, Holger Petersen, Richelieu og Schovelin p.s. 42-57) nævnte, at Jackson i Danmark 'kom under stærk socialdemokratisk Paavirkning', 1916 betænkningen s. 51.
28. 1916 betænkningen bilag A – Erklæring fra folketingsmand Hans Nielsen s. 147-149.
29. Bl.a. guvernør Helweg-Larsen i 1916 kommissionens afhøringer.
30. Christian Martin Olsens arkiv kasse 3: læg 3: 1916: 'Notater til fortroligt møde mellem rigsdagenes partier d.15. september vedrørende den udenrigspolitiske situation, Danmarks forhold til de krigsførende lande og salget af de dansk vestindiske øer(1 læg)' og kasse 28: læg 1: de vestindiske øer: 1916: 'Salget af de vestindiske øer. Breve til C.M.O. vedrørende afholdelse af møder. Notater og tryksager. Avisudklip(2 læg).'
31. LO's arkivkasse 814: læg 31 – brev til C.T. Madsen fra Hans Nielsen modtaget d.24.2.1916, svar til Hans Nielsen fra C.T. Madsen d.1.3.1916, brev til D.H. Jackson fra C.T. Madsen d.6.3.1916 og telegram fra D.H. Jackson til De samvirkende Fagforbund d. 24.5.1916.
32. LO's arkivkasse 1315.
33. Se f.eks. Bernhard Hagen: *Georgeismens indflydelse på dansk jordpolitik 1902-1933*, Kbh. 1976 s. 7-10, Signe Bjørner: *En Verdenstankes Vækst i vort Folk*, 1934 og foreningens hjemmeside www.henry-george.dk.
34. Sophus Berthelsen: *Vestindiske Reformere. Bidrag til Løsningen af Spørgsmaalet om Styrelsen af de dansk-vestindiske Øer*, udg. af Henry George Foreningen, Odense 1902.
35. *Den Lige Vej* nr.26 25.9.1915 5.årgang s. 311 – artiklens min kursivering.
36. Se Johannes Lehmann: *For eller imod – Udtalelser med Henblik paa det eventuelle Salg af de dansk vestindiske Øer*, Kbh. 1916 – her udtalte flere prominente danskere sig om emnet og flere hæftede sig ved, at når de var købt for penge, kunne de sælges for penge. Hans Nielsen udtalte, at man ikke kunne retfærdiggøre at fastholde øerne, når der ingen interesse fandtes for at gennemføre de nødvendige reformer – s. 38-39.
37. W.A. Lewis: *Labour in the West Indies. The Birth of a Workers' Movement*, 1938 (1977) s. 18.
38. *ibid.*, s. 18.
39. Walter Rodney: *A History of the Guyanese Working People*, Baltimore 1981 s. 220.

40. Peter Hoxcer Jensen: 'Den dansk vestindiske arbejderbevægelse og strejken i 1916', in: *Meddelelser om Forskning i Arbejderbevægelsens Historie* nr.16, maj 1981.
41. Dookhan: 'The Search for Identity', s. 14.
42. Erik Overgaard Pedersen: *Booker T. Washington. En amerikansk legende. Fra slavedreng til de sorte amerikaneres leder*, 2003 s. 21-38.
43. Booker T. Washington: *Extracts from my larger education*, 1911 s. 456.
44. Pedersen: *Booker T. Washington*.
45. Hollis R. Lynch: *Edward Wilmot Blyden. Pan-Negro Patriot 1832-1912*, 1967 s. 3-9 og www.africanwitness.com/bios/edward_blyden.htm
46. Lynch: *Edward Wilmot Blyden*, s. 33.
47. Sager til vestindisk journal 1784/1916 – brev til Brandes fra Rübner-Petersen d.18.11.1916.
48. Gregory LaMotta: 'Virgin Islanders and the Transfer', in: Svend E. Holsoe og John H. McCollum: *The Danish Presence and Legacy in the Virgin Islands*, St. Croix 1993 s. 103-113.
49. Søren Juul: *Reformer eller salg? En undersøgelse af relationerne mellem de social-økonomiske forhold i Dansk Vestindien og beslutningen om salget til USA 1914-1916, Speciale, København, 1978.*

Arkivalier:

ABA – Arbejdernes Bibliotek og Arkiv:

- Christian Martin Olsens arkiv: Kasse 3: læg 3: 1916: Notater til fortroligt møde mellem rigsdagens partier d. 15. Sseptember vedr. den udenrigspolitiske situation, Danmarks forhold til de krigsførende lande og salget af de vestindiske øer – et læg og Kasse 28: læg 1: De vestindiske Øer: 1916: Salget af de vestindiske øer. Breve til C.M.O. vedr. afholdelse af møder. Notater og tryksager. Avisudklip – 2 læg (Arbejderbevægelsensnes Bibliotek og Arkiv.)
- LO's arkiv: Kasse 814: Negrene paa Skt. Croix. Anmodning om Støtte, Februar 1916 – en sagsmappe og Kasse 1315: Arbejdsforholdene paa Dansk vestindien, 1916 – en sagsmappe (Arbejderbevægelsensnes Bibliotek og Arkiv.)

Rigsarkivet

- Koloniernes Centralbestyrelse. Sager til Vestindisk Journal. Nr.1541/1916 og 1784/1916. Rigsarkivet.
- Privatarkiv 06236: Olaf Severin Kristian Ruebner-Petersen, skoledirektør. Rigsarkivet.
- Vestindiske Folketællinger S 27/1-3 (1911), S 26/1-3 (1901) og S 16/9178 (1890). Rigsarkivet.

Trykte kilder:

- Betænkning afgiven af den i henhold til lov nr.294 af 30.september 1916 nedsatte Rigsdagskommission angaaende de Dansk Vestindiske Øer, København 1916.
- Betænkning over Forholdene paa de Dansk-Vestindiske Øer – afgiven af den ved allerhøjeste resolution af 18.November 1902 anordnede Vestindiske kommission, København 1903.

Aviser og tidsskrifter:

- Den lige Vej. Medlemsblad for Den Danske Henry George Forening. Red. K.J. Møller, 1915-1916.
- The Herald – d.1.11.1915 til 19.8.1916 red. D.H. Jackson.

Litteratur:

- Carsten Bach-Nielsen: 'En mand med en drøm', in: *Rotunden* 14, 2000 p.s. 4-19.
- Sophus Berthelsen: *Vestindiske Reformere. Bidrag til Løsningen af Spørgsmaalet om Styrelsen af de dansk-vestindiske Øer*, Henry George Foreningen, Odense 1902.
- Signe Bjørner: *En Verdenstankes Vækst i vort Folk*, 1934.
- Cornelius Crowe: *Et Nødskrig*, u. by 1916.
- Cornelius Crowe: *Cornelius Crowes Breve*, Svendborg 1916.
- Isaac Dookhan: "The search for identity: the political aspirations and frustrations of virgin islanders under the united states naval administration, 1917-1927", in: *Journal of Caribbean History*, 1979, p.s. 1-34.
- Bernhard Hagen: *Georgeismens indflydelse på dansk jordpolitik 1902-1933*, Speciale, København 1976.
- Anna Herbst: *Reformbevægelsen i Vestindien 1902 til 1917*, speciale Kbh. 2005.
- Anna Herbst: *Reformtanker på St. Croix 1902 til 1917*, revideret speciale Kbh. 2005.
- Ove Hornby: *Danmarkshistorie bd.4. Kolonierne i Vestindien*. Red. Svend Ellehøj og Kristof Glaman, København, 1980.
- Peter Hoxcer Jensen: 'Den dansk vestindiske arbejderbevægelse og strejken i 1916', in: *Meddelelser om Forskning i Arbejderbevægelsens Historie* nr.16, maj 1981, udg. af SFAH, p.s. 5-19.
- Peter Hoxcer Jensen: *From Serfdom to Fireburn and Strike. The History of Black Labor in the Danish West Indies 1848-1916*, St.Croix 1998.
- Søren Juul: *Reformer eller salg? En undersøgelse af relationerne mellem de social-økonomiske forhold i Dansk Vestindien og beslutningen om salget til USA 1914-1916, Speciale, København, 1978.*

- Andreas Jørgensen: 'Et dansk imperialistisk eksperiment. Plantageselskabet Dansk Vestindien', in: *Erhvervshistorisk Årbog*, Historie nr.16, maj 1981 s.5-19.
- Gregory LaMotta: 'Virgin Islanders and the Transfer', in: Svend E. Holsoe og John H. McCollum, eds.: *The Danish Presence and Legacy in the Virgin Islands*, St.Croix 1993, p.s. 103-113 med efterfølgende diskussion af George Tyson og Gerard Emmanuel p.s. 115-121.
- Johannes Lehmann, red.: *For eller imod – udtalelser med henblik paa det eventuelle Salg af de Dansk Vestindiske Øer*, København, 1916.
- Folmer Leide: *Partiernes stilling til salget af de dansk-vestindiske øer 1916. En parlamentarisk krise for ministeriet Zahle*, Speciale, København 1970.
- W. Arthur Lewis: *Labour in the West Indies. The Birth of a Workers' Movement*, 1938 (2.udg., 1977 – med efterord af Susan Craig).
- Hollis R. Lynch: *Edward Wilmot Blyden. Pan-Negro Patriot 1832-1912*, London, 1967.
- Georg Nørregaard: *Vore gamle Tropekolonier bd.4 Dansk Vestindien 1880-1917*, København 1952-3(2.udg., 1966).
- Poul Erik Olsen: 'De dansk-vestindiske øer og juni-grundloven', in: *Historie*, ny rk. Bd.18 h.1 1989, p.s. 1-28.
- Erik Overgaard Pedersen: *Booker T. Washington. En amerikansk legende. Fra slavedreng til de sorte amerikaneres leder*, u. by 2003.
- Walter Rodney: *A History of the Guyanese Working People, 1881-1905*, Baltimore, 1981.
- Adolph Sixto: *Time and I or Looking Forward*, Puerto Rico 1902.
- Booker T.Washington: *Extracts from my larger education*, 1911.
- E. Wiinblad og Alsing Andersen: *Det danske Socialdemokratis Historie fra 1871 til 1921*. Festskrift i Anledning af 50-Aars Jubilæet, København 1921.
- E.Wiinblad: 'Socialdemokratiet og Negrene', in: *Arbejdernes Almanak* 1917, p.s. 16-18.

Abstract

Anna Stine Herbst: Labour Union. Arbejderhistorie 2-3/2006, p. 52-66.

Labour Unions on the Virgin Islands are in this article discussed with the intention to demonstrate how the colonized population tried to be recognized as both political and economical subjects in the contexts of both class- race- and struggle for political rights in the complex process that ended with the sale of the Islands from Denmark to USA in 1916.

Analyzing sources from the negotiations between the Islands and the danish authorities and government, contacts to the Danish labour union and smallholder organisation, besides inspirations from the American black civil rights movement, the article conclude that the progress of the labour union and very shifting influence of it on the Virgin Islands must be understood in terms of the Islands colonial relations to both Denmark and USA, but also in the context of the economical, social movements among workers, smallholders in the western societies and the political struggles between nations, and for and against democracy and civil rights within Denmark and USA.

Cand.mag. Anna Stinne Herbst

Uffesgade 10 st.th

2200 København N

tlf. 35 84 04 10

e-mail: herbstanna@hotmail.com

Færdiggjort uddannelse i historie med sidefag i teatervidenskab juni 2005 fra Københavns Universitet

pt. ansat som årsvikar på Maribo Gymnasium